

Опис програми екзамену

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра всесвітньої історії

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ з дисципліни «Історико-політичні студії»

Модуль: «Історія зарубіжних політичних вчень»

Модуль: «Історія політичної думки України»

Курс I
Спеціальність **052 Політологія**

Форма проведення:

Екзамен проводиться в ЕНК у формі есе. Кожне екзаменаційне завдання складається з *двох* теоретичних питань: одне з історії зарубіжних політичних вчень, друге з історії політичної думки України.

Тривалість проведення:

2 академічні години (80 хв) для відповіді в ЕНК.

Максимальна кількість балів:

40 балів, по 20 балів за кожне питання.

Критерії оцінювання:

За відповідь на теоретичні питання:

40 балів- Критичний аналіз суті та змісту першоджерел щодо поставленого питання. Повний виклад фактів, ідей, результатів відповіді в логічній послідовності. Якісний аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання. Повна доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження;

30 балів – Спроби критичного аналізу суті та змісту першоджерел щодо поставленого питання. Виклад в основному фактів, ідей, результатів відповіді. Частковий аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання. Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження;

20 балів – Некритичний аналіз суті та змісту першоджерел щодо поставленого питання. Частковий виклад фактів, ідей, результатів відповіді в логічній послідовності. Спроби аналізу сучасного стану дослідження проблеми. Часткова доказовість висновків, спроба обґрунтування власної позиції, визначення перспектив дослідження;

10 балів – Спроби некритичного аналізу суті та змісту першоджерел щодо поставленого питання. Набір фактів, ідей, результатів відповіді без логічної послідовності. Наявність висновків, спроба обґрунтування власної позиції;

0 балів - Відсутність аналізу суті та змісту першоджерел щодо поставленого питання. Хаотичний виклад деяких фактів, ідей, результатів відповіді без логічної послідовності. Відсутність аналізу сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання. Відсутність висновків, обґрунтованості власної позиції, пропозицій щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.

Перелік допоміжних матеріалів:

Немає

Орієнтовний перелік питань:

«Історія зарубіжних політичних вчень»

1. Т. Джефферсон про теорію суспільного договору і природні, не відчужені права людини.
2. Ідейні витoki революційного підйому у Франції. Ж.П. Марат, М. Робесп'єр.
3. Декларація Незалежності США як квінтесенція політичної думки XVII ст.
4. Критична філософія Іммануїла Канта й основні світоглядні і методологічні установки «Метафізичних початків вчення про право».
5. Проаналізуйте погляди Г. Гегеля на владу та форми держави.
6. Консервативний напрям політичних вчень на початку XIX ст. (Е.Берк).
7. Контрпросвітництво та консерватизм в роботах Ж. Де Местра.
8. Лібералізм як провідна течія французької політичної думки першої пол. XIX ст.
9. Сутність концепції «етатизму».
10. Теорія утилітаризму Ієремії Бентама.
11. Джон Стюарт Мілль. Спроба оновлення утилітаризму.
12. Система протипага у функціонуванні демократичної системи. «Концепція захисту меншості» Мілля.
13. Основні положення теорії утопічного соціалізму.
14. Політичні вчення К.-А. де Сен-Симона.
15. Утопічний соціалізм в роботах Ш.Фур'є та Р.Оуєна.
16. Суспільно-політична діяльність Карла Маркса й Фрідріха Енгельса.
17. Ключові положення Марксистського вчення.

18. Марксизм про сутність держави.
19. Історичне підґрунтя та умови формування поглядів М. Вебера.
20. Теорія циркуляції еліт Вільфредо Парето.
21. «Постбіхевіоральна революція»: причина та наслідки.
22. Дж. Марч та Й. Олсен «Новий інституціоналізм: організаційні чинники у політичному житті».
23. Алексіс Шарль Анрі де Токвіль про демократію в Америці.
24. «Криза старого ладу» й осмислення Французької революції XVII ст. в роботах А. де Токвіля.
25. «Політична формула» Гаєтано Москі.
26. «Залізний закон олігархії» Роберта Міхельса.
27. Теоретико-методологічна еволюція політичної науки (за Д. Істоном, М. Дюверже, Г. Алмондом та Р. Далем).
28. Американська традиція розмежування понять policy, politics, political science.
29. Західноєвропейська концептуалізація розмежування понять політики та політичного.
30. Панамериканізм у США як доктрина поширення впливу на нові території.

«Історія політичної думки України»

1. Становлення і розвиток політичної думки в епоху Київської Русі: вплив хрещення Русі на філософську і політичну думку.
2. Політичні ідеї у «Слові про закон і благодать» та «Повісті минулих літ».
3. Політико-правові ідеї «Повчання Володимира Мономаха».
4. Співвідношення духовної і світської влади у творчості Кирила Туровського і Данила Заточника.
5. Політичні ідеї Галицько-Волинського літопису і Литовських статутів.
6. Сутність держави і влади у творчості С. Оріховського (Роксолана).
7. Соціально-політичні передумови унії.
8. Суспільно-політичні погляди Братств і діячів Острозької академії.
9. Суспільно-політичні погляди Й. Верещинського.
10. Філософські і суспільно-політичні погляди діячів Київської академії (П. Могила, І. Борецький, І. Гізель та інші).
11. Політико-правова концепція Ю. Немирича.
12. Політичні погляди творців С. Яворського і Ф. Прокоповича.
13. Політико-правові ідеї П. Орлика.
14. Суспільно-політичний ідеал Г. Сковороди.
15. Ідеологічні засади українських автономістів (І. Котляревський, В. Полетика, В. Капніст та інші) та українських декабристів.
16. «Історія русів» як політичний маніфест автономістів.

17. Суспільно-політичні ідеї представників Кирило-Мефодіївського товариства. Політичні погляди Т.Шевченка.
18. Суспільно-політичні погляди діячів «Руської трійці».
19. Народництво В.Антоновича.
20. Концепція державності М.Драгоманова.
21. Соціалістичне народництво (С.Подолінський, О.Терлецький, Ю.Бачинський, М.Порш, Д.Антонович, В.Старосольський).
22. Еволюція у поглядах на суспільство і державу у творчості І.Франка.
23. Ідея незалежності України у творчості М.Міхновського.
24. Між соціалізмом і націоналізмом: політична історіософія М.Грушевського.
25. Український консерватизм В.Липинського.
26. «Чинний націоналізм» Д.Донцова: головні постулати.
27. Суспільно-політичні погляди Ю.Липи.
28. Ідейні засади ОУН (революційної), доктрина організованого націоналізму (С.Бандера, С.Ленкавський, П.Мірчук, Я.Стецько та інші).
29. Суспільно-політичні погляди діячів «Розстріляного Відродження».
30. Концепції політичного етичного спротиву засновників УГГ (М.Руденко, О.Бердник, Л.Лук'яненко, М.Маринович, В.Стус, В.Чорновіл та інші).

Завідувач кафедри
всесвітньої історії

Ігор Срібняк

Завідувач кафедри політології

Тетяна Пояркова